

HALKA AÇIK OLMAYAN KOBİ'LER DE YENİ BİR FİNANSAL RAPORLAMA DÖNEMİNE DOĞRU

Prof. Dr. Seval KARDEŞ SELİMOĞLU *

ÖZET

Dünya'da ve Türkiye'de faaliyet gösteren işletmelerin yaklaşık %97'si halka açık olmayan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerden meydana gelmektedir. Hem küreselleşmenin sonucu olarak ortaya çıkan ekonomik kriz hem Yeni Türk Ticaret Kanunu Tasarısının yasallaşması ve BASEL II uygulamalarına geçiş süreci halka açık olmayan şirketlerin ürettikleri finansal tabloların Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlaştırılmış olarak hazırlanmalarını zorunlu hale getirmektedir. Halka açık olmayana KOBİ'lerin, ekonomik krizin olumsuzluklarını kolayca aşabilmeleri ve yürürlüğe girecek olan yeni yasal uygulamalara uyum sağlayabilmeleri için bir çözüm yolu da ortak bir dilde, doğru, karşılaştırılabilir ve güvenilir muhasebe bilgilerini içeren finansal raporları üretmesidir. Diğer bir ifade ile muhasebe uygulamalarında UFRS'lerin uygulanmasına en kısa sürede geçerek tüm dünya ile ortak dilde finansal raporları üretmek suretiyle ortaya çıkan sorunlar daha kolay çözümlenebilir.

Bu çalışmada, uluslararası finansal raporlama standartlarının uygulamaya geçilmesi ile halka açık olmayan KOBİ'lerde yeni bir finansal raporlama döneminin başlıyor olması ve bu alanda muhasebe uygulamalarında nasıl bir değişim gözlemleneceği ele alınarak açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde halka açık olmayan KOBİ kavramı genel çerçevede yaklaşım, ikinci bölümde ise halka açık olmayan işletmeler için uygulanması önerilen uluslar arası muhasebe standartlarının ele alınmış ve sonuç olarak UFRS'lerin kullanılması ile nasıl bir değişim gözlemlenebileceği ortaya konulmuştur.

* Anadolu Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Muhasebe- Finansman Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi, e-posta: sselimoglu@anadolu.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Halka Açık Olmayana KOBİ'ler, Uluslar arası Muhasebe Standartları (UFRS/UMS), Ekonomik Kriz,

MAKALENİN İNGİLİZCE ADI

ABSTRACT

Approximately, 97 % of all businesses in Turkey and rest of the world consist of small and medium size enterprises that are private companies. Both the economic crisis naturally born by the globalization and the legal process regarding the New Turkish Commercial Code and BASEL II require that such companies draw up the accounting information system they use and financial statements produced by such systems as harmonized with the International Financial Reporting Standards. One solution proposed for the companies that are private companies to be able to overcome current economic crisis smoothly is that they produce accurate, comparable and reliable accounting information in a common language and establish accounting information systems harmonized with the accounting practices all over the world.

The Aim of this paper is to address International Financial Reporting Standards as a way of overcoming the economic crisis proposed for the companies that are private companies. In other words; it is aimed to help such companies start using accounting standards as a solution proposed for going through the challenges to be faced within the economic crisis. The study is composed of two parts. The first part is about companies that are not open to the public as a concept while focus is placed on International Financial Reporting Standards proposed for such companies to use in the second part. As a result of we will try to find out answer of the question which is how IFRS application will be effected to accounting applications in SME/SMP's.

Key words: Intern

International Financial Reporting Standards (IFRS/IAS), SME's/SMP's,

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz pek çok etkilerinin de olduğu bir gerçektir. Söz konusu olumlu ve olumsuz etkiler küreselleşme sürecine girmiş ülkelerin hepsinde gözlemlenmektedir. Bunun en son örneği Amerika'da ortaya çıkan "Morgage" krizi ile başlayan tüm dünyaya yayılan ekonomik krizdir. Bütün ülkelerinin ekonomilerinde hem makro hem de mikro düzeyde pek çok olumsuz etkileri ortaya çıkmış ve halende çıkmaya devam etmektedir. Küreselleşmenin, sermaye piyasaları, yabancı yatırımcı, ülke ekonomileri ve büyük-orta- küçük ölçekli tüm işletmeleri olumlu yönde etkileri gözlemlendiği gibi son günlerde ortaya çıkan ekono-

mik krizin tüm bu ilgili grupları küreselleşme bağlamında olumsuz etkilediği de gözlemlenmektedir ki bunlar Sermaye piyasalarının hızla bir daralmaya girmesi, yabancı yatırımcıların büyük kayıplara uğraması, ülke ekonomilerindeki durgunluğun başlaması krizin etkisi olarak küresel bazda ölçülen olumsuzluklar olarak görülmüştür.

Ekonomik kriz söz konusu olduğunda, durgunluk ve Deflasyon olmak üzere iki terim de krizle eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Durgunluk ekonomik faaliyetin yavaşlaması anlamına gelir ki ekonomik faaliyetin zayıf şiddette ve kısa süreli olarak küçülüp, durması demektir. Deflasyon ise ekonomik faaliyet daha önce ulaşılmış olan düzeye oranla oldukça uzun bir süre düşük bir düzeyde kalmasıdır. Durgunluk bazen “kriz”le eş anlamlı olarak da kullanılır.(<http://www.21yyte.org/tr/yazi.aspx?ID=2392&kat1=1>)

Ekonomistler, ekonomik krizin dört önemli özelliğini belirlemiştir ki bunlar; (Dura,2008,<http://www.21yyte.org/tr/yazi.aspx?ID=2392&kat1=1>)

- Kriz bir “aşırı-üretim” olgusudur,
- Kriz “genel”dir ya da genelleşebilir niteliktedir,
- Kriz “dönemsel”dir ya da en azından “geri-dönüşlü”dür,
- Kriz kapitalist sistemin ayrılmaz bir parçasıdır.

Kriz, ekonomilerde daima bir refah döneminden sonra gelir. Başlıca özelliği ise ekonomideki yükseliş hareketlerinin, yerini aniden iniş hareketlerine bırakmasıdır. Bununla birlikte fiyatlardaki hızlı düşüş, üretim ve gelirdeki daralmalar, işsizlik, iflaslar ve borsaların çöküşü gözlemlenir.

2007 yılının ortalarında başlayan 2008 yılında hızlanıp en yüksek düzeye ulaşan ve Dünya ekonomilerinin çöküşe geçmesine yol açan ekonomik krizin ortaya çıkmasına sebep olan 20 adet neden belirlenmiştir. “Independent gazetesinde yayımlanan bir makalede krize yol açan etkenler 20 ayrı başlık altında ele alındı. Ki bunlar Tablo. 1.’de şu şekilde sıralanmaktadır: (<http://www.firmalarrehberi.gen.tr/ekonomi-finans/genel/krizin-20-nedeni.htm>);

Tablo 1. Ekonomik Krizin 20 Sebebi

1. ÇİN	Çin yuanı düşük tuttu, döviz rezervi artınca Batı’ya borç verdi. Bu nedenle faiz oranları düştü, emlak balonu büyüdü.
2. LİKİDİTE BALONU	Batılı ekonomilere ucuz para aktı. 2000’lerin başında ticaret fazlaları arttı.
3. KÂR ARAYIŞLARI	Düşük faiz ve bol para yatırımcıları riskli varlıklara yöneltti. Talep, fiyatları baskı altına aldı. Sub-prime kredileri dönmedi, piyasa yıkıcı sonuç riskini keşfetti.

4. SUB-PRIME KREDİLER	Paranın bollaşta, düşük gelirli ödeyemeyecekleri borçların altına girdi. Krizin ana nedeni olarak gösterilen bu durum aslında buzdüğünün su üzerindeki parçasıydı.
5. BORÇLU SATIN ALMALAR	Ucuz para dünya genelinde borçlu satın almaları yaygınlaştırdı. Bankalar sahip oldukları mevduattan daha fazla borçlandı.
6. KURMAK VE DAĞITMAK	Yüksek getirili yatırım çılgınlığı bankaları mortgage alanında menkul kıymet varlıkları üretmeye ve bunları yatırımcılara satmaya yöneltti. Ancak bankalara güven çökünce kimse borcun nerede olduğunu bulamadı. Bu durum piyasalara müdahalelerin başlamasına neden oldu.
7. ALAN GREENSPAN	Greenspan piyasalar çöktükçe faiz indirimini kullanarak balonu iyice şişirdi. Şimdi piyasaların güvenliğini sağlayabilmek için çok daha büyük faiz indirimleri gerekiyor.
8. DEMOKRATLAR	Demokrat Başkan Bill Clinton, ticari ve yatırım bankacılığının ayrılmasını sağlayan Glass-Steagal yasasının iptaline onay verdi. Demokratlar Fannie Mae ve Freddie Mac'te reformu da engelledi
9. CUMHURİYETÇİLER	Nobel ödüllü iktisatçı Joseph Stiglitz'in 3 trilyon dolarlık savaş olarak tanımladığı Bush'un Irak macerası ABD ekonomisini çöktürdü. Borçlar hızla arttı.
10. DÜZENLEYİCİLER	ABD, İngiltere ve İzlanda gibi ülkelerde finans sektöründeki aşırılıkları dizginlemekte başarısız sonuçlar alındı. Finans merkezleri arasındaki rekabet de buna eklendi ve düzenleyicilerin etkisi sınırlı kaldı.
11. KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARI	Düzenleyiciler karmaşık yatırımcılara verilen kredilerin kalitesi konusundaki kararları Standard & Poors ve Moody's gibi kuruluşlara bıraktılar. Ancak riskli kredilere yüksek notlar verildi
12. MALİ HİZMETLER DAİRESİ (FSA)	İngiltere'nin finans sektöründeki ana düzenleyici kuruluşu şu anda bankalar arasındaki bütün ilişkilere müdahil oluyor. Ancak bunu yapmadığı için Northern Rock'ın batmasını engellememişti.
13. AÇGÖZLÜ BANKACILAR	Birçok bankacı kısa vadeli piyasa spekülasyonlarıyla milyonlarca dolar kazandı. İşlemcilerin yönetim kurullarındaki patronların onların kumar oynamalarına izin verdi.
14. TÜKETİCİLER	İşlemcileri, banka patronlarını ve denetleyicileri suçlamak kolay ancak kimse tüketicileri çok yüksek faizlerle ev almaya, Karayipler'de lüks tatil yapmaya ya da lüks ürünler almaya zorlamadı.
15. MARGARET THATCHER	Piyasa ekonomisinin ateşli savunucularından Thatcher, İngiltere'de mortgage piyasası üzerindeki sınırlamaları hafifletip, insanların ev sahibi olma tutkusunu körükledi.
16. SÜBJEKTİF RİSK	Güçlü konumlarda bulunanların verdikleri yanlış kararlar sistematik risk tehlikesini daha da büyüttü
17. GORDON BROWN	İngiltere tarihindeki en büyük emlak patlaması onun döneminde gerçekleşti. Ancak artan bütçe açığının da etkisiyle yanlış kararlar aldı. Tony Blair de bunları seyretti.
18. HESAPLAMA SİSTEMİ	Düzenli kâr-zarar hesabına dayalı muhasebe sisteminin şirketlere açıklık getirmesi amaçlanıyordu. Ancak bankaların çoğu varlığı için piyasa olmaması bankaları yoğun bir şekilde zarar yazmaya itti. Bu da onlara duyulan güveni azalttı.

19. BASEL 2	Basel 2 banka sermayesi kuralları bankaların yeterli miktarda likiditeye sahip olmaları konusunda gerekli etkiyi yaratmadı. Northern Rock ve Bradford & Bingley sermayeye ilişkin koşulları karşılamışlardı ancak bu tasarruf sahiplerinin paniğini önlemeye yetmedi.
20. EMLAK KOMİSYONCULARI	Onlar sadece işlerini yapıyordu. Ev sattılar ve kimse onları sevmeyi.

Tüm dünya ülkeleri ekonomilerini saran bu küresel boyuttaki krize karşı önlemler almaya ve birlikte savaşmaya karar verdiler. Özellikle bu krizden en çok etkilenen kesim ise küçük ve orta büyüklükteki halka açık olmayan işletmelerdir ki bu işletme türü dünyadaki şirketlerin yaklaşık % 97'sini oluşturmaktadır ve ülke ekonomilerinin dinamikleri olarak kabul edilmektedirler. Ekonomilerin dinamikleri olarak adlandırılan bu tür işletmelerin karşılaştıkları en önemli sorun ise finansal problemlerdir. Finansal durumlarını iyi analiz edememeleri ve yönetimlerinden gelen yetersizliklerin birleşmesi ile krizden büyük ölçüde etkilenmişlerdir.

İster olumlu ister olumsuz küreselleşmenin tüm ortaya çıkan ve çıkabilecek olan etkileri ile yüzleşebilme ve onların muhasebe uygulamalarına aktarılabilmesi muhasebe mesleği mensuplarına sosyal sorumluluk yüklemektedir. Çünkü olumlu veya olumsuz tüm etkileşimler işletmelerin finansal raporlarında yer almalıdır ki bu aşamada muhasebe meslek mensuplarına büyük sorumluluklar düşmektedir.

2. HALKA AÇIK OLMAYAN İŞLETME (KOBİ) TANIMI VE GENEL YAPISI

Bu çalışmada genel kabul görmüş KOBİ kavramı ile birlikte halka açık olmayan işletmeler kavramı da kullanılmıştır. Çünkü borsalarda hisse sentleri işlem gören şirketler incelenecek olursa aralarında çalışan sayısı temel alındığında KOBİ tanımına giren pek çok şirket olduğu görülmektedir. Bu nedenle KOBİ'ler artık halka açık ve açık olmayan kamuya hesap verme sorumluluğu olan veya olmayan diye bir ayrıma tabi tutulması gerekir.

Bir ülkedeki tüm işletmelere bakıldığında en büyük paya KOBİ türü işletmelerin sahip olduğu ve bu sebepten dolayı da ülke ekonomisine en büyük katma değeri yarattığı da göz ardı edilemeyecek bir gerçektir.

Dünya bazında bakıldığında toplam işletmeler içinde KOBİ'lerin sahip olduğu payın, yarattıkları katma değerlerin yüzde olarak ifadeleri ve çeşitli ülkelere göre dağılımı Tablo 2'görüldüğü gibidir;

Tablo 2. Çeşitli Ülkelerde Küçük İşletmelerle İlgili Ekonomik Göstergeleri (Kosgeb.gov.tr)

ÜLKELER	ABD	ALM	HİN	JAP	ING	G.KO	FRA	ITA	TR
Küçük İşletmelerin Toplam İşletmelere Oranı	97,2	99,8	98,6	99,4	96,0	97,8	99,9	97,0	98,8
Küçük işletmelerde İstihdam Oranı %	50,4	64,0	63,2	81,4	36,0	61,9	49,4	56,0	45,6
Küçük işletmelerin Yatırım Payları %	38,0	44,0	27,8	40,0	29,5	35,7	45,0	36,9	6,5
Küçük işletmelerin Katma Değer Payı %	36,2	49,0	50,0	52,0	25,1	34,5	54,0	53,0	37,7
Küçük İşletmelerin İhracattaki Payı %	32,0	31,1	40,0	38,0	22,2	20,2	23,0	-	8,0
Küçük İşletmelere Verilen Kredi Payı %	42,7	35,0	15,3	50,0	27,2	46,8	48,0	-	9,0

Avrupa Birliği'nde KOBİ'ler çalışan sayısı ile yıllık ciroları veya bilançolarına göre tanımlanmaktadır. Avrupa Birliği'nde 1996 yılında belirlenen "KOBİ Tanımı" 2003 yılında yapılan yeni tanımın 01 Ocak 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesiyle değişmiş olup, tüm üye ülkeler ve aday ülkelerin KOBİ tanımlarını AB tanımına uyumlaştırmaları gerekmektedir.

AB'nin KOBİ tanımına uyumun sağlanması hususu; Türkiye'nin, AB'ye adaylık sürecinde Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak ülkemize sunulan İlerleme Raporlarında ve 2003 yılında Türkiye için hazırlanan Katılım Ortaklığı Belgesinin kısa vadeli tedbirleri arasında da vurgulanmaktadır.

"Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" kapsamında olan işletmeler; ölçeklerine, bilançolarına ve türlerine göre Tablo 2'deki gibi sınıflandırılmışlardır:

Tablo 3. AB KOBİ Tanımı ve Türkiye'deki Yeni KOBİ Tanımı (Tüm Sektörler İtibariyle)

(www.abigem.org/TR/dosyagoster.aspx?DIL=1&BELGEANAH=2623&DOSY AISIM=KOBIMUS.pdf)

	Tanım Kriteri	Mikro İşletme	Küçük İşletmeler	Orta Ölçekli İşletmeler
AB	Çalışan Sayısı	≤10	≤50	≤250
	Yıllık Net Satış Hasılatı	≤2 Milyon Avro	≤10 Milyon Avro	≤50 Milyon Avro
	Yıllık Mali Bilançosu	≤2 Milyon Avro	≤10 Milyon Avro	≤43 Milyon Avro
TÜRKİYE	Çalışan Sayısı	0-9	10-49	50-249
	Yıllık Net Satış Hasılatı	≤1 Milyon YTL (606,000 Avro)	≤5 Milyon YTL (3 Milyon Avro)	≤25 Milyon YTL (15.15 Milyon Avro)
	Yıllık Mali Bilançosu	≤1 Milyon YTL (606,000 Avro)	≤5 Milyon YTL (3 Milyon Avro)	≤25 Milyon YTL (15.15 Milyon Avro)

Ülkemizde, Resmi Gazetede yayınlanmakla birlikte bu tanıma karşı çıkan ve alternatif tanımlar yapan KOSGEB, TOSYÖV, Türk Ticaret Kanunu, Sanayi Ticaret Bakanlığı ve Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığı gibi kurumlar ve kanunlarda kendilerince KOBİ tanımı yapmaktadırlar.

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ), mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olarak sınıflandırıldı. (2005 / 9617 Karar sayılı Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik, 18.11.2005 tarih, 25997 sayılı Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmelik 20.11.2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.)

Yeni yasal düzenlemeye göre;

İşletme türleri; KOBİ’ler, çalışan sayıları veya mali bilgilerinin tespitine yönelik olarak; diğer işletmeler ile olan sermaye veya oy hakkı ilişkilerine göre;

-bağımsız işletmeler,

-ortak işletmeler ve

-bağlı işletmeler olmak üzere üçe ayrılıyor.

Bağımsız işletme; Gerçek veya tüzel kişilerin sahip olduğu ve bu Yönetmeliğe göre ortak veya bağlı işletme sayılmayan bir işletme;

a) Başka bir işletmenin % 25 veya daha fazlasına sahip değilse,

b) Herhangi bir tüzel kişi veya kamu, kurum ve kuruluşu veya birkaç bağlı işletme, tek başına veya müştereken bu işletmenin % 25 veya daha fazla hissesine sahip değilse,

c) Konsolide edilmiş hesaplar düzenlemiyorsa, konsolide hesaplar düzenleyen başka bir işletmenin hesaplarında yer almıyorsa ve bu nedenle bağlı bir işletme değilse,

bağımsız işletme kabul ediliyor.

Ortak işletme; Bir işletmenin tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte, hakim etki yaratmayacak şekilde, başka bir işletmenin oy hakları veya sermayesinin % 25’inden fazlasına ve % 50’sinden azına sahip olması, yahut kendisinin oy hakları veya sermayesinin % 25’inden fazlasına ve % 50’sinden azına, başka bir işletmenin hakim etki yaratmayacak şekilde sahip olması durumunda bunlar, ortak işletme sayılır. Sermaye ve oy hakları payından yüksek olan esas alınır.

Bağlı işletme; Bir işletme;

- a) Başka bir işletmenin sermaye veya oy haklarının çoğunluğuna sahip olma,
- b) Başka bir işletmenin yönetim, yürütme veya denetim kurulu üyelerinin çoğunluğunu atama veya azletme yetkisine sahip olma,
- c) Başka bir işletmenin hissedarı veya ortağı olup, bu işletmenin diğer hissedarları veya ortaklarıyla yaptığı anlaşma ile bunların oy haklarının çoğunluğunu, tek başına kontrol etme hakkına sahip olma, şartlarından en az birini taşıması halinde bağlı işletme sayılır.

Kamu kontrolündeki işletmeler; Bir işletmenin, sermayesinin veya oy haklarının % 25'inden fazlasının doğrudan veya dolaylı olarak, müştereken veya tek başına, tüzükte belirtilen yatırımcılar dışında bir veya birden fazla kamu kurum veya kuruluşunun kontrolünde olması halinde bu işletme KOBİ sayılmayacak.

“İşletme, Yasal statüsü ne olursa olsun, bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olup, bir ekonomik faaliyette bulunan birimleridir ki buna göre; hesaplarının kapanış tarihinde, işletme sınıfları ve KOBİ vasfı belirlenirken dikkate alınan ölçütlerden herhangi birini, birbirini takip eden iki hesap döneminde de kaybeden veya aşan işletmeler sınıfı değiştirecek veya KOBİ vasfını kaybedecek.”

KOBİ'ler çalışan sayıları veya mali bilgilerinin tespitine yönelik olarak, diğer işletmeler ile olan sermaye veya oy hakkı ilişkilerine göre de 'bağımsız işletmeler, ortak işletmeler ve bağlı işletmeler' olmak üzere üçe ayrılacak. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan yönetmelik ile yukarıda verdiğimiz AB tanımına kıyasla KOBİ'ler daha kapsamlı olarak ele alınmış olup özellikle kredi taleplerinde ve kredilendirmelerde işletme vasıflarının nasıl birçok kıstaslara bakılarak belirlemelerin yapılacağı, hangi durumlarda büyüklük vasıflarının ortadan kalkacağı veya başka kategoriye dâhil olunacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

KOBİ tanımında artık imalatçı olmak gibi bir şart aranmıyor. Bugüne kadar sadece imalat sanayi işletmelerine hizmet ve destek veren KOSGEB de Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra imalat dışındaki sektörlerde de hizmet verebilecek. Ayrıca KOBİ denilince aklımıza bütünlüklü bir birim gelmemeli. KOBİ tanımlaması ve kapsamı içinde güncel yeni tasnifiyle üç farklı cins ve özellikle işletme karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; **Mikro ölçekli işletmeler, küçük ölçekli işletmeler, orta ölçekli işletmeler** olarak sınıflandırılmakta., bu KOBİ tanımı ve bu sınıflamalar, tanımlama yapmayı daha da zorlaştırmaktadır.

Böylece her geçen gün ulusal ve uluslararası alanda ölçütler ne kadar netleşse de o kadar net bir KOBİ tanımı yapmak çok zor gözüküyor. Rakamlar ve tanımlar birbirleriyle bazen uyuyor bazen çelişiyor. Farklı kuruluş ve meslek odalarının kullandıkları farklı ölçütler ve farklı kıstaslar bu durumu daha da içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Bu durum net bir ölçütler bütününe ve tanımlamaya ulaşılmasına engel teşkil etmektedir. Ülkeler arasındaki tanımlama farkları da bu duruma eklemek gerekiyor. Kullanılan ölçütler değişiklik arz etmektedir. Genel olarak 3 ölçüt ön plana çıkmaktadır. Söz konusu firmanın çalıştırdığı personel **ya da işçi sayısı, bilânço değerleri ve bağımsızlık** ölçütleridir. Bağımsızlık, bir firmanın sermayesi ve hissesinin %25 ten fazlasının bir büyük sermaye grubuna ait olmamasıdır, yani hisse payı içinde büyük sermayenin payı %25'ten az olan bütün firmalar KOBİ kategorisine girmiş sayılmaktadır.

İşsizliğin azaltılması ve yeni istihdam alanlarının yaratılmasında oynadıkları rolleri, dengeli ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması ve sürdürülmesine yaptıkları olumlu katkıları ve piyasa koşullarında meydana gelen değişimlere hızlı uyum sağlayabilen esnek bir üretim yapısına sahip olmaları, KOBİ'leri günümüz dünyasında daha önemli bir konuma getirmektedir. Taşıdıkları önem dolayısıyla başta gelişmiş ülkeler olmak üzere hemen bütün ülkeler KOBİ'lerin doğması, büyümesi, gelişmesi ve korunması için uygun ortamı hazırlayacak politikalar geliştirmekte ve uygulamaktadır. Ülkemizdeki işletme sayısı 1.720.598 olup, işletmelerin sektörel dağılımlarına (Tablo 3) bakıldığında en büyük payı % 46,19 ile ticaret sektörünün oluşturduğu görülmektedir. İmalat sektöründe ise toplam girişimlerin %14,35'ini oluşturan 246.899 firma yer almaktadır.

Tablo 4. İşletmelerin Sektörel Dağılımı, Kaynak: TÜİK, 2003

Sektörler	İşletme Sayısı	%	Çalışan Sayısı	%
Ticaret	794.715	46,19	2.048.2644	32,38
İmalat	246.899	14,35	2.043.815	32,31
Ulaştırma, Depolama, Haberleşme	244.490	14,21	500.104	7,91
Otel ve Lokantalar	163.112	9,48	526.845	8,33
Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	90.919	5,28	213.400	3,37
Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	90.473	5,26	325.697	5,15
İnşaat	35.702	2,07	229.400	3,63
Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	31.546	1,83	99.966	1,58
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	13.538	0,79	123.178	1,95
Eğitim Hizmetleri	5.692	0,33	76.435	1,21
Madencilik ve Taşocakçılığı	1.809	0,11	80.341	1,27
Elektrik, Gaz, Su Dağıtımı	1.703	0,10	57.591	0,91
Toplam	1.720.598	100,00	6.325.036	100,00

TÜİK 2002 verilerine göre, KOBİ'ler toplam istihdamın %76,7'sini, toplam yatırımların %26,5'ini, toplam katma değer %38'ini oluşturmaktadır. Ayrıca KOBİ'lerin toplam ihracatın %10'unu oluşturdukları, toplam kredi hacminden %25'lik bir pay aldıkları tahmin edilmektedir (www.tuik.gov.tr)

Kobilerin ülke ekonomileri içinde bu kadar büyük paylara sahip olmasına rağmen stratejik anlamda hem üstünlükleri hem de zayıflıkları vardır. Eğer profesyonel yönetimlerce yönetilir ise söz konusu zayıflıkları aşabilirler. Tablo 5'de KOBİ'lerin üstün ve zayıf yönleri gösterilmiştir:

Tablo 5. KOBİ'lerin Stratejik Üstünlük ve Zayıflıkları (Çelik, 2007,22)

ÜSTÜNLÜKLER	ZAYIFLIKLAR
Esnek Yapı ve Kolay Uyum Sağlama Yeteneği	Satış Dalgalanmaları
Yeniliklere Açık Olma	Olumsuz Rekabet
Sınırlı Pazar Alanı	Karar Almada Tek Yöneticiye Bağımlılık
Gelişmiş İnsan İlişkileri ve Örgüt İklimi	Bağımsızlığını Kaybetme ve İflas Riski
Çabuk Karar Verme ve Yöneticinin Rekabet Fırsatı	İşletme İçi Yapısal Yetersizlikler
	Tedarik Sorunları
	Pazarlama Yönetimi ile İlgili Sorunlar
	İnsan Kaynakları ile İlgili Sorunlar
	AR-GE ile İlgili Sorunlar
	Finansman Sorunları

Tablodan da anlaşılacağı üzere tüm olumsuzluklarında yatan sorun işletme içi ve dışı bilgi kullanıcıları için doğru, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilgilerin üretilmemesi ve alınan kararlardaki tutarsızlıklardır. İşletmelerde üretilen finansal karakterli olan ve olmayan tüm bilgilerin belli standartlara sahip süreçlerden elde ediliyor olmaları gerekir. Bu süreçlerdeki bilgi üretim kalitesi sağlanamaz ise bu tür işletmeler başarısız olmaya mahkûm edilmiş olurlar. İşte söz konusu süreçlerden biride muhasebe bilgi sistemidir. Muhasebe bilgi sistemi UFRS'ler ile bütünleştirilerek işlerlik kazandırılırsa işletmelerin dili olan muhasebe bilgilerinin sunulduğu finansal raporların kalitesi ve güvenilirliği artacağından işletmeler olumsuzluklarında kolayca kurtulabileceklerdir.

KOBİ'lerin bilançolarının kredilendirmeye uygun olmaması ve yüksek oranda kayıt dışı işlemlerin bulunmasıdır ki bu açıdan, Basel II ile birlikte KOBİ'lerin derecelendirmede önemli sorunlar yaşayacağı da aşikârdır (Kurt ve Öztürk,2007,s.51). Bu sorunu ortadan kaldırmak için KOBİ'lerin özellikle uluslararası finansla raporlama standartlarını uygulamaya geçmeleri ve bu kapsamda finansal raporlama yapmaları büyük önem taşımaktadır.

3. HALKA AÇIK OLMAYAN ŞİRKETLERE İÇİN ÖNERİLEN ULUSLAR ARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

Sermaye piyasalarında işlem gören ama büyüklükleri çalışan sayısı açısından KOBİ tanımı kapsamına giren pek çok işletme mevcuttur. Sermaye piyasalarına kayıtlı bu şirketler halka açık şirketler kavramı ile tanımlanmaktadır ki aynı zamanda KOBİ tanımına da giren bu şirketler Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını kullanmak zorundadırlar ve kamuyu aydınlatma sorumlulukları vardır.

Muhasebede ortak bir dile sahip olmak, güvenilirliği arttırmak ve karşılaştırılabilirliği sağlamak amacıyla duyulan ihtiyaç üzerine oluşturulan Uluslar

arası Finansal Raporlama Standartların (UFRS) bu anlamda atılmış en büyük ve köklü bir adımdır.

Uluslar arası Finansal Raporlama Standartlarının uygulanmaya başlanması ile hazırlanacak finansal tablolara önemli ölçüde etki edeceği bir gerçektir. Bu etkiler olumlu yönde olacaktır. Finansal tablolara UFRS'lerin etkileri şu şekilde sıralanabilir (Akdoğan,2007,sf.113)

- Finansal tabloların biçimsel yapısındaki (sınıflandırmadaki) değişiklikler,
- Kapsamdaki değişiklikler,
- Ölçme- Değerleme'deki değişiklikler
- Dipnot ve açıklayıcı bilgilerdeki değişikliklerdir.

Tüm bu köklü değişikliklere bakıldığında Halka açık olmayan KOBİ'lerde yeni bir finansal raporlama döneminin başlayacağı ve bu yeni dönemde daha doğru, güvenilirliği yüksek ve karşılaştırılabilir finansal tabloların üretimi ile bilgi kullanıcıların doğru ve tutarlı kararlar almaları sağlanabilecektir.

Hazırlanmış ve uygulanmaya konmuş olan mevcut Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları sermaye piyasalarında hisseleri işlem gören halka açık işletmeleri kapsamaktadır. Söz konusu standartlar şöyledir: (www.ifac.com)

- 31 adet UMS
- 11 adet SIC
- 7 adet UFRS
- 10 adet IFRIC oluşmaktadır.

Bu çalışmaları yönlendiren kuruluşların başında Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) görülmektedir. IFAC, muhasebe ve denetim alanında uluslararası uyumlaştırmayı destekleyen hatta bunu kendine amaç edinmiş bir kuruluştur. Federasyon uluslararası standartları belirlemek, bunları başarılı bir şekilde uygulamaya dönüştürmek ve bu alanda yeni bir çığır açmayı kendine görev edinmiştir.

Uluslararası finansal raporlama standartlarının belirlenmesinde şu kuruluşlar görev almaktadırlar(www.ifac.org):

- ✓ IASB- Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
- ✓ IOSCO-Uluslararası Sermaye Piyasaları Organizasyonu
- ✓ EU-Avrupa Birliği Komisyonu
- ✓ ISAR- Çalışma Grubu, Birleşmiş Milletler Ticaret Ve Gelişme Birimine Bağlı

✓ OECD Working Group- Ekonomik İşbirliği Ve Kalkınma Örgütü içindeki Çalışma Grubu Birimi

Şu ana kadar dünya ülkelerinin 110'den fazlası UFRS'nı uygulamayı kabul etmiş ve uygulamaya başlamışlardır ki bunların içinde %80 i OECD ülkeleri ve Avrupa Birliğine(AB) dahil 28 ülkede yer almaktadır. Amerika(2011), Kanada(2011), Japonya (2010), Kore (2009), İsrail (2008), Brezilya (2010), Hindistan (2011), Şili (2009) gibi ülkelerde aşamalı olarak ulusal standartlarından vazgeçip UFRS'leri uygulamaya başlayacaklarını beyan etmişlerdir (www.deloitte.com).

Bu durumda KOBİ tanımına giren halka açık olmayan ve kamuya hesap verme sorumluluğu olmayan şirketlerin varlığı iki farklı UFRS uygulamasını da beraberinde getirmektedir. Halka açık olmayan KOBİ tanımına giren ve kamuya hesap verme sorumluluğu olmayan şirketler de muhasebe uygulamalarında Uluslararası finansal raporlama standartlarına uymaları zorunlu değildir ancak muhasebede ortak dili konuşabilmek için uygulamaya geçmeleri gerekir. Bu grup KOBİ'ler için uygulaması önerilen UFRS'ler daha basite indirgenmiş ve daha kolay anlaşılabilir bir şekilde oluşturulmuştur. Söz konusu taslak halinde hazırlanmış ve uygulanması 2013'de gündeme gelecek olan bir standartlar seti halka açık olmayanlar ve kamuya hesap verme sorumluluğu olmayan KOBİ'ler için düzenlenmiştir.

Günümüzde KOBİ'lerdeki muhasebe uygulamalarını yönlendiren ve uygulamalar oluşturulurken mutlaka dikkate alınması gereken faktörler olarak bakıldığında şu taraflar görülmektedir:

- AB mevzuatı
- Basel II kriterleri
- Bankalarda sermaye yeterliliği
- Kredi kullanacak işletmelerin kredi derecesi
- Yeni TTK tasarısı
- Muhasebe standartları (KOBİMUS)
- Ulusal Denetim Standartları ve Denetim Uygulamaları
- Dürüst Görünüm ilkesi
- Kurumsal yönetim anlayışı
- Şeffaflık

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı(UNCTAD) ile Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Kurulu ortak çalışması ile KOBİ'leri 3 düzeye ayırmış ve her düzey için farklı bir yaklaşım getirmiş ve bu ayrı-

ma göre KOBİ muhasebe standartları geliştirilmiştir Tablo 6'da bu ayırım verilmiştir(Özkan ,2006, www.abigem. org);

Tablo 6. KOBİ'lerin Sınıflandırılması ve Farklı Finansal Raporlama Türleri

1. Düzey	Halka açık KOBİ'ler	Uluslar arası Finansal Muhasebe Standartlarına (UFRS) Tam Uyum
2. Düzey (KOBİMUS)	Önemli düzeyde iş hacmi olan ancak halka açık olmayan ve bu nedenle dışarıya zorunlu finansal raporlama yapmayan KOBİ'ler	UFRS'ye sınırlı uyum: UFRS'nin Değerleme ve Mali Tablolara Alma İlkelerine Tam Uyum UFRS'nin Kamuya Bilgi Sunma İlkelerine Sınırlı Uyum
3. Düzey	Genellikle sahipleri tarafından işletilen ve birkaç kişi istihdam eden KOBİ'ler (Mikro işletmeler)	Tahakkuk esas, Tarihsel Maliyet Esası, Dönemsellik Prensibi, Hesaplar Arasında Mahsup Yapılmaması

Söz konusunun muhasebe standartları KOBİ'lerin Muhasebe konusunda yaşadıkları problemleri çözmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Halka açık olmayan KOBİ türü işletmeler muhasebe konusunda şu problemler ile karşılaşmaktadırlar:

- KOBİ'ler de Örgüt Yapısından Kaynaklanan Problemler
- KOBİ'ler deki Muhasebe Kültürü
- Bankaların Kredi Verme Kriterleri
- Nitelikli Personel Sorunları
- Bilgi Teknolojisinin Seçimi ve Kullanımında Yaşanan Sorunlar

Halka açık olmayan KOBİ'ler için UFRS dir ki bunlar UFRS'ler ile karşılaştırıldığında şu farklılıklar ortaya çıkmaktadır; (<http://www.deloitte.com/dtt/research/0,1015,cid%253D184898%2526pv%253DY,00.html>)

- UFRS'de yer alan bazı konular, KOBİ'lerle ilgili olmadıklarından dolayı "KOBİ'ler için UFRS" taslağına dahil edilmemiştir.
- UFRS'nin muhasebe politikası seçimine izin verdiği durumlarda "KOBİ'ler için UFRS" taslağına en basit ve uygulaması kolay olan seçime yer verilmiştir.
- UFRS'deki varlık, yükümlülük, gelir ve gider ölçümü ve muhasebeleştirilmesiyle ilgili olan bir çok ilke basite indirgenmiştir.
- UFRS'ye kıyasla daha az açıklama gerekliliği getirilmiştir.

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan bu standart, be-

lirli bir işletmeyle ilgili tüm konuları kapsamak amacıyla çeşitli bölümlere ayrılmıştır. Halka açık olmayan KOBİ Muhasebe Standartlarının amacı: (<http://www.deloitte.com/dtt/research/0,1015,cid%253D184898%2526pv%253DY,00.html>)

- Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için kaliteli, anlaşılabilir ve uygulanabilir bir küresel standart seti oluşturmaktır ve,
- Bu finansal tablolar bir bağımsız denetçinin mali durumun gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıttığına ilişkin görüş verebileceği şekilde genel amaçlı kullanım için tasarlanmıştır.
- Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için hazırlanan bu standart, kredi verenlerin, tedarikçilerin ve diğer alacaklıların, yabancı yatırımcıların, kredi derecelendirme şirketlerinin ve diğer tarafların kullanımı için hazırlanacak olan finansal tablolar için bir çerçeve sağlayacaktır. Amaç, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin sermayeye erişimini kolaylaştırmaktır.
- Sonuçta ortaya çıkacak finansal tablolar yerel mevzuatla ilgili gerekli düzeltmelerin yapılması koşuluyla vergi matrahının ve dağıtılabilir karın tespiti için kullanılmaya uygun hale gelebilecektir.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB), uzun çalışmaların ardından küçük ve halka açık olmayan şirketler için basite indirgenmiş bir muhasebe seti oluşturmuş ve Şubat 2007 tarihinde “KOBİ’ler için UFRS” taslağını yayınlamıştır. Bu taslak standart hazırlanırken UFRS’lerden yola çıkmış ve fayda- maliyet analizleri çerçevesinde değişiklikler ve basitleştirmeler yapılmıştır. Kapsama alınan standartlar UFRS’lerdeki karşılıklarının bir özeti durumundadırlar ve Kavramsal Çerçeve ile birlikte 15 Temel Standardı içermektedir.

UFRS’ler den KOBİ’ler için en çok kullanılması muhtemel olan standartlar kapsama alınmıştır. Söz konusu bu taslak IASB tarafından yayınlanan “KOBİ’ler için Finansal Raporlama Standardı” taslağı olup 38 bölüm ve bir terimler sözlüğünden oluşmaktadır.

Taslak standartlar 38 bölümden oluşmaktadır. Bu başlıklar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. KOBİ Muhasebe Standartları Taslak Bölümleri

(Uyar S., 2007, www.muhasabeTR.com)

Bölüm	Başlık	Bölüm	Başlık
1	Kapsam	20	Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar
2	Kavramlar ve Genel İlkeler	21	Özkaynaklar
3	Mali Tabloların Sunumuna İlişkin Genel Esaslar	22	Hasılat
4	Bilanço	23	Devlet Teşvik ve Yardımları
5	Gelir Tablosu	24	Borçlanma Maliyetleri
6	Özkaynak Değişim Tablosu, Dağıtılmamış Karlar Tablosu	25	Hisseye Dayalı İşlemler
7	Nakit Akış Tablosu	26	Değer Düşüklüğü
8	Finansal Tablo Dipnotları	27	Çalışanlara Sağlanan Faydalar
9	Konsolide Finansal Tablolar	28	Ertelenen Vergiler
10	Muhasebe Politikaları Tahminler ve Hatalar	29	Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Mali Tabloların Düzenlenmesi
11	Finansal Varlık ve Borçlar	30	Yabancı Para İşlemlerinin Çevrilmesi
12	Stoklar	31	Bölümlere Göre Raporlama
13	İştirakler	32	Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar
14	Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüsler	33	İlişkili Taraf Açıklamaları
15	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	34	Hisse Başına Kazanç
16	Maddi Duran Varlıklar	35	Özellikli Sektörler
17	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	36	Satış Amaçlı Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler
18	İşletme Birleşmeleri ve Şerefiye	37	Ara Dönem Finansal Tablolar
19	Kiralama İşlemleri	38	KOBİ'ler için Kullanılan UFRS'ye Geçiş

İçerik açısından bakıldığında KOBİ muhasebe standartlarının Uluslar arası Finansal Raporlama Standartlarından farklı olan üç temel yönü bulunmaktadır ki bunlar;

1. Bazı Standartlara Taslakta Yer Verilmemiştir.
2. Standartlardaki Seçeneklerden Daha Basit Olanına Yer Verilmiştir.
3. Muhasebeleştirme ve Ölçüm Basitleştirmeleri.

Halka açık olmayan KOBİ'ler için hazırlanmış bu taslak UFRS'ler daha basit, daha kolay uygulanabilir ve anlaşılabilir. Ancak muhasebe standartlarının iyice anlaşılması ve uygulamalarının doğru bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bu standartlar sayesinde rekabet gücü artan, finansal problemleri aşmış ve karşılaştırılabilir doğru, güvenilir finansal bilgiler üreten KOBİ'ler den bahsedilebilecektir.

4.SONUÇ

Son günlerde dünya gündemi meşgul eden en önemli konu ekonomik kriz ve bu krizin nasıl aşılabileceğine ilişkin çözüm önerileri üretilmesidir. G-20 zirvesinden de çıkan ve 6 madde şeklinde sıralanan çözüm önerilerine bakılacak olursa “ 1.sırada ve öncelikli olarak “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları”nın bir an önce tüm dünya ülkelerinde yaygın olarak uygulanmasına yönelik bir programın oluşturulması uygulamaya mümkün olan en kısa sürede geçilmesi” şeklinde bir öneride bulunulmuştur.

Ekonomistler, bu krizin ortaya çıkış nedenleri olarak finansal piyasaların iyi yapılandırılmamış olması ve denetim mekanizmasının iyi çalıştırılmaması olduğu görüşünde hem fikirdirler.

Tüm ülkelerin ve bu bağlamda ülkemizin de etkilendiği bu ekonomik krizden çıkışın tek yolu olmasa da en önemli yolu olarak işletmelerin muhasebe bilgi sistemlerinin iyileştirilmesi, bu iyileştirilmenin ise “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları-UFRS” ile mümkün olacağı şüphe götürmez bir gerçektir. UFRS’lerin uygulanması ile daha güvenilir, doğru, objektif ve karşılaştırılabilir finansal tabloların üretilmesi söz konusu olacaktır. Ayrıca ekonomiklerin en büyük problemlerinden biri olan kayıt dışılıkla da UFRS’lerin uygulanmaya geçilmesi ile tüm işlemler kayıt altına alınması sağlanacaktır. Buda vergi gelirlerinin artması ve ülke ekonomilerinin rahatlaması anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak, ülkemizde de Uluslararası Finansal Raporlama Standartları en kısa sürede halka açık olmayan KOBİ grubu işletmelerde de halka açık olan ve borsaya kayıtlı şirketlerdeki gibi uygulanmaya bir an önce geçilmelidir.Uygulamaya geçişle birlikte daha doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir finansal raporlamaya geçmiş olunacaktır ki buda bu tür işletmelerin muhasebe uygulamalarındaki alt yapılarının güçlendirilmesi ve finansal durumlarını netleştirmeye yarayan tüm bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarına cevap verecek yeterlilikte finansal raporlamanın yapılması anlamına gelmektedir.

Şuanda bir taslak öneri şeklinde Uluslar arası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından hazırlanmış ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından da çevirisi yapılmış bulunan KOBİMUS’un bir an önce yasal desteğini de arkasına alarak uygulanmaya konulması gerekmektedir. Böylece ülkemizdeki işletmelerin % 97’sini oluşturan halka açık olmayan KOBİ’lerin muhasebe ve finansal konulardaki problemlerinin en önemli çözümü Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıdır.

* 2003 yılı baz yıldır.

KAYNAKÇA

AKDOĞAN, N. 2007. **“Türkiye Muhasebe / Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci; Sorunlar; Çözüm Önerileri”**, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 80, Mart- Nisan , s.101-118.

AYANOĞLU, Y. 2008. KOBİ’ler için Ululararası Finansal Raporlama Standartları (Taslak Standartlar Setinin Değerlendirilmesi), Gazi Kitabevi, Ankara.

ÇEVİK, O. 2007. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının KOBİ’lerde Uygulanması Temel dinamikler ve Potansiyel Sorunlar, TESMER Yayın No. 73

DEMİR, V. 2007. **“KOBİ’ler için UFRS’nin Son Taslağı ve Değerlendirmeler”**, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 80, Mart- Nisan , s.45.

DURA, C. 2008. **“Ekonomik Kriz nedir?, Özellikleri Nelerdir?, Nasıl Gelişir?”** <http://www.21yyte.org/tr/yazi.aspx?ID=2392&kat1=1>

KORKMAZ, T, H. TEMEL ve E. BİRKAN. 2007. **“Uluslar arası Muhasebe Standartları ve Kobi’lere Etkileri”**, Muhasebe ve Finansman Dergisi, sayı 36, Ekim 2007 s.96-105

KURT, G. ve V. ÖZTÜRK. 2007. **“Basel II Ve Yeni Türk Ticaret Kanun Tasarısı Çerçevesinde Kobi’lerin Ufrs’ye Uyum Gerekliliği Ve Karşılaşılabilecek Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”**, Muhasebe ve Denetime Bakış, Yıl 7, Sayı 24, Ocak 2008.

ÖZKAN, S. 2006. **“Kobi’ler için Muhasebe Standartları (Kobimus)”** www.abigem.org/TR/dosyagoster.aspx?DIL=1&BELGEANAH=2623&DOSYASIM=KOBIMUS.pdf

Sayarı, Z. 2008. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Çağdaş Finansal Raporlama Dünyası: Kobi Muhasebe Standartları , Tesmer Yayın No. 79

SELİMOĞLU, K. S ve O. SİRKECİ. 2006. **“Kobilerde Yeni Yaklaşım: Mikro İşletme Modeli Dünya’daki ve Türkiye’deki Boyutları”**,Uluslararası 2. Orta Asya Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Konferansı, Kasım 3-4/2006, Almaata, Kazakistan, sf.450-470.

SAYAR, Z. ve M. OKUR. 2007. **KOBİ Finansal Raporlama Standartları Taslağı ve Ülke-
mizde Uygulanabilirliği**, XXVI. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya, 23-27 Mayıs 2007.

UYAR, S. 2007. **“Kobi’ler için Muhasebe Standartları”**, www.muhasabeTR.com

www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/suleyman/007/ - 87k

[www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/Makaleler/Akademik%20Makaleler/
KOBİ-VD.pdf](http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/Makaleler/Akademik%20Makaleler/KOBİ-VD.pdf)

www.deloitte.com/dtt/research/0,1015,cid%253D184898,00.html

www.kamukalite.org/haber/dosya/17_DUNYA_MUHASEBE_KONGRESI_NOTLARI.ppt

www.iibf.marmara.edu.tr/dosya/fakulte/iibfdergi_2007_2/2007_2_11_ASLAN.pdf

[http://baybul.com/muhasebe/983399-asli-gedik-dunya-ile-ayni-muhasebe-diliyle-
konusmaya-hazir-misiniz.html](http://baybul.com/muhasebe/983399-asli-gedik-dunya-ile-ayni-muhasebe-diliyle-konusmaya-hazir-misiniz.html)

[http://www.deloitte.com/dtt/research/0,1015,cid%253D184898%2526pv%253DY,00.
html](http://www.deloitte.com/dtt/research/0,1015,cid%253D184898%2526pv%253DY,00.html)

www.haberglobal.com/haber_detay.asp?haberID=7035 - 55k

<http://www.haber10.com/haber/145944/>

<http://www.firmalarrehberi.gen.tr/ekonomi-finans/genel/krizin-20-nedeni.htm>

18.11.2005 tarih, 25997 sayılı Resmi Gazete

www.kosgeb.gov.tr